

КОНЦЕПЦИЯ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ОТ

ДЕЯН ИВАНОВ ДЕНЕВ

съдия във Варненски Окръжен съд и кандидат за избор на член на Висшия
съдебен съвет от квотата на съдиите

МОТИВИ

Искам първо да посоча с какво не са свързани мотивите ми за кандидатиране като член на ВСС от състава на съдиите.

Не са свързани с използване на възможния „кадрови бонус“ по чл. 28 от ЗСВ, нито с това да прочета името си в списъка на членовете на ВСС и да добавя още един щрих в професионалната си биография.

Заявявам, че ако бъда избран, след приключване на мандата ще поискам да бъда отново назначен за съдия в окръжен съд Варна. Приемам и уважавам конкурсното начало, заел съм настоящата си длъжност след конкурс за преместване, вместо да се възползвам от възможността по чл. 169 ал. 5 от ЗСВ и намирам че това е естествения начин за кариерно израстване.

Харесвам колектива в който работя и професията си на съдия, приемам я за призвание и чрез кандидатурата си не търся начин за подмяната им.

Стимул за кандидатирането ми дава оказаното високо доверие от колегите в апелативния район, увереността, че с познанията и натрупания си професионален опит мога да поема високата отговорност да съм част от Висшия съдебен съвет на България и съзнанието за важността на тази дейност.

Притежавам дългогодишен стаж като съдия/над 21 години/, а като административен ръководител на окръжен съд в продължение на 11 години съм запознат с управление на бюджета, административната дейност, информационното и материално техническо обслужване на орган на съдебната власт.

Професионалните и моралните ми качества са били проверявани от няколко съдебни съвета.

Осъзнавам, че периода до приключване на мандата на този ВСС е кратък за поставяне или постигане на дългосрочни цели, но и това, че в този период предстои текуща дейност на колегията по чл.30 ал. 5 от ЗСВ, при осъществяването на която професионализъмът и рутината ми биха били полезни. А и съдийската колегия би следвало да заседава в определения й от Конституцията състав, за да бъде пълноценна част от пленума на Съвета.

Макар и ВСС да е колективен орган за администриране на съдебната система, ролята на отделните му членове е от значение, защото решенията му трябва да се влияят и от индивидуалните становища на персоналия му състав.

Намирам, че с оглед на магистратския си стаж, житейския си опит и контактуването с колеги от различни по степен съдилища, зная мнението им по редица значими въпроси, а и причините за личното им и професионално огорчение или недоволство и че бих могъл да бъда изразител на тяхното мислене.

Запознат съм с проблемите в провинциалните съдилища, които традиционно остават извън преценката на ВСС, а и са счетени за незначителни за медийно отразяване.

Зная, че в малките съдилища работят знаещи и можещи хора, които незаслужено са пренебрегвани по конюнктурни съображения, но чиито качества и присъствие са особено важни за съдебния им район и определят редица човешки съдби, а и местния облик на съдебната система.

Отделно от това, на Висшия съдебен съвет, като представляващ съдебната власт е възложена отговорността да откликне на обществените очаквания за качествена съдебна реформа, за отстояване независимостта на съдебната система и утвърждаване на нейния положителен облик, както и за привеждането ѝ в съответствие с международните стандарти. Задължен е да върне доверието на работещите в системата, да прекрои съдебната карта така, че да не съществуват съмнения в необходимостта и правилността на взетото решение, а и да направи факт електронното правосъдие.

В условията на социално икономическа, здравна и политическа криза, негова ще бъде и задачата да организира и проведе процедурата за избор на следващ председател на ВКС.

Това са предизвикателства, с които се надявам да се справя от позицията за която се кандидатирам и да бъда полезен за съдебната система, като осъзнавам трудностите, пред които понастоящем ВСС и съдебната система са поставени.

Със съзнанието, че изразеното лично мнение не би могло да ангажира в никакъв случай колективен орган на съдебната власт, ще

изразя виждането си за независимостта на съдебната система и за насоките в работата на ВСС ,които намирам за приоритетни.

НЕЗАВИСИМОСТ НА СЪДЕБНАТА СИСТЕМА

Законово правомощие и задължение на Съвета е да представлява съдебната власт, но отделно от това, трябва да осигури независимостта ѝ, даваща реалност на принципа за осъществяване на правоприлагане без неправомерен натиск от страна на изпълнителната или законодателната власт.

Това той трябва да постигне в две насоки - да брани както независимостта на органите на съдебната власт, така и на отделните магистрати при вземане на решения. Съдиите са част от съдебната система и поставянето им в зависимост би дискредитирало държавата като правова.

Висшият съдебен съвет е създаден с Конституцията на Република България от 1991 г., а начинът на формирането и неговите функции и правомощия са инкорпорирани в чл.16 -39б от ЗСВ. Понастоящем ВСС се състои от 25 души, от които председателите на ВКС и на ВАС и главният прокурор са членове по право, а останалите му членове се избират пряко от магистратската общност и от Народното събрание. Дейността му се осъществява чрез пленум, съдийска и прокурорска колегия.

Независимостта на магистратите е скрепена конституционно със заложения функционален имунитет и придобиване на несменяемост след определен юридически стаж, освобождаването на магистратите и предвидения съдебен контрол върху дисциплинарната дейност на ВСС .

Поддържам становище, че в посока укрепване на независимостта на съдебната власт би могло да се помисли върху следните идеи:

Първата се състои в намаляване на броя на членовете на ВСС, избирани от Народното събрание, за сметка на тези, избирани от магистратската общност на квотен принцип, (като членовете от политическата квота вземат участие само в заседанията на Пленума на ВСС при решаване на въпросите по чл.30 ал.2 от ЗСВ) и увеличаване общия брой на членовете на колегията. По този начин ще бъде отговорено на очакването за намаляване на политическото влияние върху съдебната власт, но и няма да бъде допуснато „капсуловането“ ѝ при взаимодействието с органите на изпълнителната и законодателната власт.

Изборът на съдии на квотен принцип намирам за най-демократичен, ако бъде проведен, като се излъчи представител от всеки апелативен съд и по двама членове от Софийски апелативен съд, ВКС и ВАС. По този начин изборните членове на ВСС ще познават спецификата и проблемите в собствения си апелативен район, ще ги направят достояние на колективния орган и ще бъдат отговорни пред колегите, гласували им доверие. Дълбоко съм убеден, че във всеки апелативен район има съдии, който притежават професионални и нравствени качества, позволяващи им да заемат място във върховния орган на съдебната власт.

Увеличеният брой на членовете от професионалната квота и изборът и на териториален принцип, според личната ми преценка, би минимализирало възможностите за „канализирано единомислие“ и лобиране. За това би допринесло и съкращаване мандата на членовете на ВСС, тъй като пет годишен период е време, през което не само могат да се създадат нерегламентирани контакти и зависимости, а се губи професионалната квалификация и членуването във ВСС се превръща в непривлекателна кариерна перспектива.

Въпросът, постоянно действащ ли да е ВСС или не, е сложен и убедителни аргументи съществуват и в двете насоки. От позицията си на окръжен съдия не си позволявам дори и да го обсъждам в настоящата концепция. Намирам обаче за конструктивна идеята на колегата Баталски, /за когото гласувах при кандидатирането му за член на ВСС/ при постоянно действащ съвет, съставът му да се обновява периодично, за да се създаде приемственост, членовете му да не се откъсват от основите си професии за дълъг период от време и да се избегне бюрократизирането, както и отричане на направеното от предходните му състави.

Реализацията на всички посочени идеи изисква законодателна инициатива, но като изразявам позицията си в тази връзка, заявявам, че ако бъде избран за член на ВСС ще защитавам независимостта на всеки магистрат с всички позволени ми от закона средства.

КАДРОВА ПОЛИТИКА

Атестацията, като обективна оценка за професионалните им и етични качества, винаги е била чувствителна тема за магистратите. Предходните Наредба и Временни правила, касаещи атестирането, заради несъвършенствата си и формалния подход при атестирането са били нерядко критикувани в професионалните среди. След изменението на ЗСВ

през 2016 г. със създаването на постоянно действащи комисии по атестирането и конкурсите и приемането на сега действащата „Наредба № 2/ 2017 г. за показателите, методиката и реда за атестиране на съдия, председател и заместник-председател на съд“, с изброените качествени и количествени критерии за определяне на професионалната квалификацията на съдиите е направен успешен опит да се извърши обективно оценяване на магистратите.

Само атестиране по ясни правила и обективни критерии е в състояние да върне доверието на гилдията във ВСС, тъй като то представлява базата и за прозрачно кариерно израстване. Наложително е да се надгражда постигнатото досега, за да се гарантира ефективността на кадровата дейност на Висшия съдебен съвет.

Съществуващ проблем е ненавременното атестиране и свързаното с това забавяне на кариерното развитие на атестираните съдии. Не рядко, въпреки действащата КАК и помощните атестационни комисии, атестациите/ периодични и за придобиване на несменяемост/ се бавят неоправдано дълго. Като евентуален член на ВСС ще опитам възможното за извършване на срочно атестиране.

Друг важен въпрос за гилдията е обективното конкурсно начало. Предходният ред за провеждане на конкурсите създаваше впечатление за необективност на оценката след събеседването с кандидатите, а в тази връзка обжалването на решенията от некласираните кандидати нерядко бавеше назначенията във времето.

След изменение на ЗСВ, Пленумът на ВСС прие нова „Наредба - № 1 от 9 февруари 2017 г. за конкурсите за магистрати и за избор на административни ръководители в органите на съдебната власт“.

Според преценката ми, създадените с нея правила увеличиха доверието на магистратите в обективността на провежданите процедури. Неясна ми е идеята за участието на хабилитиран учен по правни науки в конкурсните комисии за повишаване и преместване, тъй като и теоретичната подготовка на кандидатите, необходима за осъществяване на конкурсната длъжност би могла да се преценява от магистратите, включени в конкурсните комисии.

Назначаването при условията и по реда на чл. 193 ал. 6 от Закона за съдебната власт на практика допринесе за по- бързото попълване в щата на съответния орган на съдебната власт и облекчи организацията по последващи конкурси, в посочения в Закона срок, като даде шанс на

некласирали се кандидати с показани добри резултати да получат професионална реализация.

За удачно намирам настоящото разделяне на конкурсите за преместване и за повишаване в длъжност, както и новата методика при провеждането им. Считам обаче, че при преместване на по-ниска степен длъжност на съдията, каквото хипотеза е житейски възможна, ако кандидатът за преместване е само един, конкурс не следва да се провежда, а да се използва възможността, която чл. 194 от ЗСВ предоставя - преместване от съответната колегия след съгласие на административния ръководител. Обратното би означавало, че съществува съмнение в качествата на кандидат, заемал по -висока длъжност, да заеме такава с по-ниска степен.

Намирам, че при двата вида конкурси за повишаване на магистрати и за преместване, най-вече за повишаване, следва да се изисква и становище на административния ръководител за органа на съдебната власт за който се кандидатства, мотивирано с решение на общото събрание или с колегията на този орган. Именно тези органи в болшинството от случаите разполагат с най-обективен поглед върху професионалните качества на кандидатите и могат да дадат точна оценка в тази насока. Освен това, обективността ще е свързана и с желанието да попълнят своя колектив не с натрапен кандидат, а с такъв, в чиито професионални и етични качества не се съмняват. Ето защо считам, че подобно становище следва да се вземе предвид при решението по чл. 39 от Наредбата.

Не мисля, че има пречка за провеждане на конкурсите за преместване и тези за повишаване на регионален принцип, след овакантяване на конкурсната длъжност в съответния орган на съдебната власт. Това би довело до по-срочното провеждане на конкурсите и попълване на вакантните места .

Посочената Наредба измени и правилата за избор на административен ръководител. Мисля, че е необходимо обосноваване на избора от колегията с посочване на това, защо определен кандидат е избран и защо са отхвърлени останалите. Отделно, в резултат на създадената отрицателна нагласа към председателите на съдилищата и заклеяването им като „съдебна номенклатура“ се стигна до дефицит в административния капацитет. Забелязва се тенденция на демотивация на магистрати, притежаващи управленски качества, да поемат тежестта на длъжността „ административен ръководител“. Ако бъде избран, ще

работя за връщане на авторитета на тази толкова важна за функционирането на органите на съдебната власт длъжност. Защото на практика именно отсъствието на кандидати за заемането ѝ води до създаването на тази номенклатура. Не са изключение съдилищата с изпълняващ длъжността в продължение на години. Това не е от полза за доброто управление на съдебните институции.

СЪДЕБНА КАРТА. ЕЛЕКТРОННО ПРАВОСЪДИЕ

В рамките на проекта „Създаване на модел за оптимизация на съдебната карта на българските съдилища и прокуратури и разработване на Единна информационна система на съдилищата“ по Оперативна програма „Добро управление“ 2014 – 2020 г. са били разработвани четири модела за преустройство на съдилищата. При цялото уважение към колегите, представили този модел на съдийската колегия и респекта към естеството на труда им, обема му и професионализма при изготвянето на модела, не мога да се съглася с предложението за закриване на районни съдилища и превръщането им в териториални отделения.

В Протокол №40 от 15.07.2015 г. ВСС е приел седем критерии, които следва да се преценяват при извършването на реформата на съдебната карта. Това са минималната численост и минималната натовареност на органа на съдебната власт, данните за разпределението на населението, географското разположение и достъпността до обществен транспорт, индекса за социално и икономическо развитие на района, дигиталната достъпност и интернет и индивидуалния подход към специфичните райони.

В модела е посочено, че той не може да бъде осъществен, без обезпечаване на съдилищата с видеоконферентна връзка и без добре работеща периферна техника, каквато безпроблемната работа на ЕИСС предполага.

Относно работата на ЕИСС споделям изцяло изчерпателното становище на съдиите от ВКС, което пунктуално описва множеството проблеми свързани с прилагането ѝ, като нямам какво да добавя към него. И личното ми мнение като съдия е, че тази система не е в състояние да съдейства за извършването на цялостна реформа в съдебната система, която да доведе до по-бързо и ефективно правосъдие, а оттам и до по-пълноценно усещане за справедливост в обществото. Тя не оптимизира работата нито на магистратите, нито тази на служителите, от които се очакват и изискват познания на IT специалист за боравенето с тази информационна система.

Намирам, че задача на ВСС е да настоява тази система да бъде преработена така, че да освободи отделните органи на съдебната власт от финансови ангажименти или нови назначения на служители във връзка с поддръжката ѝ и да осигури сигурен достъп на гражданите до правосъдие. Това налага възобновяване на професионалния дебат по този въпрос и съобразяване на решението и с мнението на юридическата общност.

Дори само заради този проблем считам, че този модел на „съдебна карта“ е ненавременен. Отделно от това, с риск да прозвучи наивно и популистки, съм на мнение, че цената на правосъдието не се измерва само в пари. Както затварянето на болниците в малките населени места води до самолечение, така и затварянето на съдилищата може да доведе до самосъд.

Безспорно е, че промяна в териториалната структура на някои районни съдилища е неизбежна. Но за да бъде приета, трябва да се предхожда от широка дискусия и обсъждане със съдиите и представителите на другите юридически професии – адвокати и нотариуси, съдии по вписванията и съдии изпълнители.

Избраните за пилотни съдилища, които следва да се трансформират в отделения, основно се намират в бедни райони, с лоша инфраструктура и застаряващо население, което не е в състояние да ползва не само замислените електронни услуги, а в редица случаи дори и обществен транспорт.

Натовареността също не е аргумент за закриване на съдилища, тъй като нормата не е в състояние да отчете фактическата и правна сложност на делата, както и тяхната специфика, да пресъздаде важността на конкретния спор за страните по него. Освен това, специализацията в малките съдилища с по двама-трима съдии е повече от условна и те ежедневно разглеждат различни видове дела. А и районните съдилища притежават и други функции, оставащи в страни от прякото разглеждане на делата.

Отделен е проблемът, че предлаганата промяна в родовата подсъдност на делата ще демотивира съдиите от районните съдилища, заради еднотипността на работата и закърняване на професионалната им компетентност. Съществува опасност този модел да ги превърне в мирови съдии, но дори и те са разглеждали леки дела от наказателен характер. А със сигурност това не е заложена цел на модела. Гарантираното им повишаване пък ще понижи стремежа към професионално развитие и ще

доведе до несправедливост спрямо колегите им назначени след проведен конкурс.

Ако бъде избран, заявявам, че ще гласувам против закриване на който и да е районен съд, защото съдът означава държавност и ще отстоявам това си мнение.

ДИСЦИПЛИНАРНА ДЕЙНОСТ

Понастоящем действат вътрешни правила за дисциплинарната дейност на Съдийската колегия на ВСС (приети с Решение на СК на ВСС по Протокол № 10 от 30.03.2021 г.) , въвеждащи следните принципи при осъществяване на дисциплинарна дейност: законоустановеност на нарушенията и наказанията, съразмерност и справедливост при определяне на наказанието, еднократност на наказанието, безпристрастност, последователност и предвидимост при упражняване правомощията на дисциплинарния състав и на дисциплинарно наказващия орган, гарантиране на правото на защита на дисциплинарно привлеченото лице, защита от дискриминация при реализация на дисциплинарната отговорност, равенство на страните в дисциплинарното производство, гарантиране на съдийската независимост при осъществяване на правораздавателната дейност, както и на зачитане на личната и професионална чест и достойнство на привлеченото към дисциплинарна отговорност лице.

Тази принципи би следвало да са гаранция за единен и principen подход при дисциплинарната дейност на Висшия съдебен съвет и ако бъде избран, ще ги спазвам при дейността си като член на Съвета.

Следва да се преразгледа политиката на Съвета относно мотивиране на магистратите чрез поощрения. Предходен състав на ВСС, действащ до 2012 г., (който трудно би могъл да бъде упрекнат в либерализъм, заради множеството дисциплинарни уволнения на магистрати по това време), бе предприел политика за мотивиране на магистратите при констатация на професионална изява или цялостен положителен принос към органа на съдебната власт. Намирам, че следва да се надгради постигнато в тази насока, като у магистратите се създаде увереност, че не само простъпките им ще бъдат санкционирани, а и професионализмът им оценен.

Усъвършенстване на механизма за поощрение и награждаване на магистратите ще доведе до лична мотивация на всеки магистрат за

демонстриране на висок професионализъм и качествено изпълнение на служебните задължения.

УПРАВЛЕНИЕ НА БЮДЖЕТА И СОБСТВЕНОСТТА

Размерът на приходите и разходите по бюджета на съдебната власт, както и взаимоотношенията с Централния бюджет, субсидии или вноски, се определят със ЗДБ за съответната година.

Тази година предложеният проект на бюджет на съдебната власт е приет от Народното събрание.

Това би следвало да е условие за изпълнение на всички заложиени политики, заложиени от ПЛВСС при планирането на бюджета за тази година. При въвеждането на програмно бюджетно управление, бюджетът на съдебната власт ще се определя на база на заложените стратегически цели и ще внесе качествена промяна в принципите на изготвяне, одобрение, управление, отчитане и оценка на бюджетите в сравнение с традиционния подход, използван досега. Реализирането на този проект се явява положителна стъпка в посока реформиране и модернизиране на управлението в съдебната система.

Бюджетните политики на ПЛВСС трябва да са ориентирани към реалните потребности на органите на съдебната власт за нормалното и ефективно протичане на досъдебното и съдебните производства.

Полезно би било да се помисли за Правила за индивидуална оценка на резултатите от дейността на всички съдии и съдебни служители и възможност за получаване на допълнителни трудови възнаграждения които да се определят ясни, обективни и прозрачни критерии при определянето им.

Връщане управлението на недвижимите имоти на съдебната власт на ВСС намирам за удачен вариант, тъй като от опит зная, че този орган проявява по голямо разбиране към проблемите на съдебните органи по места и търси начини за тяхното разрешаване.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Искам да подчертая, че в досегашната си дейност не съм се подавал на външни внушения или натиск. Със съзнанието, че ако бъда избран, ще участвам в дейност на колективен орган с оставащ кратък мандат, заявявам, че ще работя честно и открито, в диалог със

професионалната гилдия и с убеденост, че Висшият съдебен съвет трябва да гарантира върховенство на Закона и отговори на очакванията за прозрачност, ефективност и отчетност.

Това са основните моменти във визията ми като кандидат за член на ВСС, която търпи развитие и не претендира за изчерпателност и пълнота.

20. 08. 2021 г.

ПОДПИС :

„Деян Иванов Денев“